

Kronik

Kulturkalender

Kulturkalenderen, der udkommer som del af *Diamanten*, giver et samlet overblik over sæsonens udstillinger, koncerter, foredrag og arrangementer. Det samme gør den elektroniske kulturkalender, som findes via adressen <www.kb.dk>.

Det Kongelige Biblioteks fire betjeningssteder: Njalsgade 112, ved Københavns Universitet på Amager; Diamanten på Slotsholmen; Nørre Allé; Fiolstræde. Fot.: Det Kongelige Bibliotek.

Bøger og bibliotek

Universitetsbiblioteker har deres skæbne - reportage fra KUBIS morgenmøde

Fyrster har haft fingre i det, det er blevet skudt på og brændt af. Det er blevet splittet og samlet igen. Den 29. januar 2008 føjede sig til rækken af historiske datoer knyttet til Københavns Universitetsbibliotek. I universitetets festsal på Frue Plads samledes tidligt om morgenen medarbejdere fra Københavns Universitet og Det Kongelige Bibliotek. Anledningen var en markering af ikrafttrædelsen af det formelle samarbejde KUBIS (Københavns Universitets Biblioteks og Informationsservice). "Det Kongelige Bibliotek er glad, stolt og beæret over at deltage i hele denne proces og vil gøre sit yderste for, at den skal blive til gavn for alle parter," sagde direktør Erland Kolding Nielsen, Det Kongelige Bibliotek.

Det er KUBIS formål at skabe en hensigtsmæssig organisatorisk ramme, der kan sikre den optimale udnyttelse af samtlige de ressourcer, der samlet anvendes på biblioteks- og informations-service i forhold til universitetets forskere, undervisere og studerende.

Universitetets rektor Ralf Hemmingsen havde øje for den markante identitetsforvandling, der gennem det sidste årti har skabt røre i biblioteksvæsenet, hvor bøgerne ikke længere har monopol. Ifølge Hemmingsen har faktorer som krav om en oplevelsesdimension i forbindelse med medieforbrug, skærpet lydhørhed overfor brugerønsker og en ubønhørlig markedsøkonomi ændret betingelserne for udlån af bøger. Ikke kun på folkebiblioteksområdet, men også på forskningsbiblioteker har udviklingen skabt turbulens. Særlige udfordringer så Hemmingsen indenfor prioritering og grænsedragning.

“Med etableringen af KU-BIS har Københavns Universitet og Det Kongelige Bibliotek søgt at skabe en samarbejdsorganisation, der kan forholde sig operationelt til disse vigtige spørgsmål. Universitetet og Det Kongelige Bibliotek har gensidigt forpligtet sig til at lægge en forandringsdagsorden til grund for udviklingen på biblioteksområdet uanset om det gælder ny teknologi, brugerservice, procesoptimering, organisation eller kompetenceudvikling. Særlig stor bliver opgaven for universitetsbibliotekar Michael Cotta-Schönberg, som har påtaget sig opgaven i den femårs periode, som

vores samarbejdsaftale foreløbig omfatter. Vi har fuld tillid til, at opgaven vil blive løst således at vore bibliotekers brugere løbende vil opleve en kvalitetsforbedring, og at vi vil få etableret et fælles biblioteksvæsen, der i enhver henseende lever op til den ny tids krav”, sagde rektor Ralf Hemmingsen.

At bogen vil overleve i bedste velgående var Michael Cotta-Schönberg dog ikke i tvivl om. ”Men bogen er ved at slippe sit vante medie for at blive allestedsnærværende i alle medier,” påpegede han. Cotta-Schönberg præsenterede den nye digitale boglæser kaldet en Cybook, som et eksempel på, at den nye forskningslitteratur – når den er downloadet, ikke behøver at fylde mere end en stor plade chokolade.

“Det interessante spørgsmål er blot, om det om tredivede år vil være en af universitetsbibliotekets opgaver at formidle information og viden gennem en samling af trykte bøger – når allerede nu de trykte tidsskrifter er ved at være en saga blot,” sagde Michael Cotta-Schönberg. Langt hovedparten af universitetsbibliotekets udgiftskonto for indkøb af litteratur anvendes til betaling for adgang til digitale e-ressourcer.

Københavns Universitet. Panuminstituttet på Blegdamsvej.

Københavns Universitet. Hovedbygningen på Frue Plads.

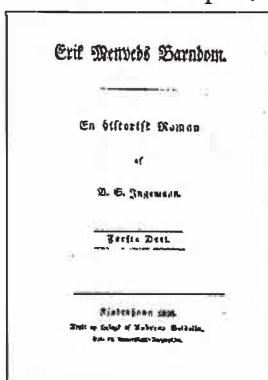
Få bogen via email

I samarbejde mellem en række central- og østeuropæiske national- og universitetsbiblioteker har Det Kongelige Bibliotek startet en ny digital service, "e-Books on Demand". Fra oktober 2007 er det muligt for alle at få leveret bøger i bl.a. Det Kongelige Biblioteks onlinekatalog som eBøger.

Når en bruger har søgt i Det Kongelige Biblioteks onlinekatalog REX og har fundet en relevant bog blandt søgeresultatets poster, vil posten i mange tilfælde være udstyret med et EOD-ikon, som fortæller brugerne, at de kan vælge at få bogen leveret som en digital kopi.

Når brugeren klikker på EOD-ikonet og bestiller en digital kopi af den bogen, digitaliseres bogen af biblioteket og sendes via mail direkte til brugeren som en elektronisk fil. Filen kan herefter bruges ubegrænset af låneren. I første omgang vil det være bøger udgivet i perioden 1500 til 1900, der indgår i projektet og kan bestilles som eBøger.

Den pris, der skal betales for

Erik Menveds Barndom er én af de mange bøger, det nu er muligt at bestille som elektronisk fil.

at få en bog digitaliseret til en eBog, afhænger af antallet af sider i den fysiske bog. Brugeren betaler et grundgebyr på 50,- kr. pr. bog, samt 2 kr. pr. side. En bog på 150 sider vil derfor koste ca. 350 kr., mens en bog på 300 sider vil koste 650 kr. at få leveret som digital kopi.

Det er dog kun den første bruger, der skal betale for bogen. De, der efterfølgende bestiller bogen som digital

kopi, modtager kopien gratis.

Projektet er medfinansieret af EU via eTEN-programmet.

Det Kongelige Bibliotek på nettet

Per Højholt

og Gitte-monologerne live

Den netop nu igen bogaktuelle Per Højholt startede i 1970'erne en række oplæsningsshow, der skulle illustrere og supplere det mere eksklusive forfatter-skab. Disse shows kulminerede i 80'erne, hvor Højholt turnerede land og rige rundt med sine Gitte-monologer, der gav ham et folkeligt gennembrud, som han i øvrigt selv ironiserede over.

En hidtil ukendt optagelse af Højholt og Gitte af en times varighed er netop gjort tilgængelig på Det Kongelige Biblioteks Højholt-site. Optagelsen, der er fra 1983, og som befinder sig i Højholts arkiv, viser Højholt i forrygende form med indskudte bemærkninger til de kendte monologer om bl.a. frihed, krisen i landbruget, naturen, dagbladet *Information*, haven og biblioteker.

Endvidere er filmen *Dette tab af sted jeg rejser i* lagt på nettet. Filmen, der er fra 1982, viser et eksempel på Højholts samarbejde med andre kunstnere, her filminstruktøren Lone Alstrup og lydmanden Hans Mathiesen.

Adgang til Sheet Music Now's store nodekatalog

Sheet Music Now, grundlagt af musikerne Inge og Niels Eje, er et af de største

sites med digitale noder, som direkte kan downloades og erhverves mod betaling. Her findes både original musik og musik i diverse arrangementer for stort set enhver tænkelig besætning og af enhver tænkelig sværhedsgrad.

Samtlige poster kan fremover findes i REX (base Hele musiksamlingen), hvor man efterfølgende har to muligheder:

- at gå direkte til sitets hjemmeside, hvorfra den pågældende node kan købes
- at se den pågældende node i sin helhed på en stand-alone-maskine på Center for Musik- og Teater; her kan man naturligvis browse og søge i hele sitets katalog, men stadig således, at de pågældende noder kun kan benyttes på læsesalen.

For amatørmusikeren eller gymnasielæreren, der f.eks. skal finde en komposition for to klarinetter, saxofon og flygelhorn af 6 minutters varighed er dette en rigtig god kilde.

Simoni dall Croubelis på nettet

Den hollandsk fødte komponist Simoni dall Croubelis (1726?-1790?), som levede i Danmark fra midten af 1780'erne og indtil sin død, har efterladt en samling musikmanuskripter på ikke færre end 102 værker. Disse er nu alle tilgængelige

på nettet til fri afbenyttelse.

På trods af den store samling værker vides uhyre lidt om denne mærkelige – og lidt snurrige – komponist. Det

eneste konkrete spor – bortset fra disse manuskripter – er, at han er opregnet i folketællingslisterne for København fra juli 1787 (“Compositeur ved Musiquen”, 60 år gammel), og at manuskripterne viser at han havde en vis tilknytning hoffet.

Blandt de overleverede værker findes koncerter (fortrinsvis for fløjte og orkester), symfonier samt diverse kammermusik (igen med fløjten som dominerende instrument).

Online adgang til *The Encyclopedia of Popular Music*

Fra 2008 giver Det Kongelige Bibliotek online adgang til *The Encyclopedia of Popular Music* (4th edition), som i bogform fylder 10 bind.

Der er i dette leksikon omkring 27.000 opslag inden for populærmusik af alle arter efter 1900, f.eks. jazz, country, folk, rap, reggae, techno, musicals og verdensmusik. Man kan finde utallige navne på f.eks. personer, bands, genrer, pladeselskaber, spillesteder, festivaler. Ofte er artiklerne forsynet med diskografier, bibliografier, filmografier og lister over opsamlingsalbums – disse ting er også vurderede med stjernemarkering. Basen opdateres 3-4 gange om året, og der er en lang række søgemuligheder, også på f.eks. land og instrumenttype.

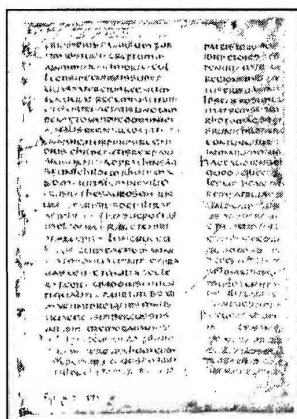
Der er adgang hjemmefra for studerende og ansatte på Københavns Universitet samt for alle på computere på Det Kongelige Biblioteks betjeningssteder.

Leksikonnet ligger på sitet *Oxford Music Online*, som senere i 2008 også vil indeholde *Grove Music online* og andre opslagsværker. Man vil senere kunne søge flere af disse leksika samtidig og der vil f.eks. være samarbejde med rilm-databasen i forbindelse med bibliografierne.

Nye digitale faksimiler af 7 latinske håndskrifter

På webstederne *Codices Latini Haunienses* (CLH) og *Fragmenta Latina Hauniensia* (FLH) blev der i de sidste uger af 2007 publiceret syv nye digitale faksimiler. De afspejler på fornemste vis spændvidden i Det Kongelige Biblioteks samlinger af middelalderlige håndskrifter – geografisk fra Tours til Tønder og Æbeltoft, kronologisk fra 600-tallet til 1600-tallet, og genre-mæssigt fra ældgammel samtidshistorie over drøje lovtekster til heksametre i hobetal.

NKS 1878 2° er et enkeltblad

af et håndskrift med Gregor af Tours' Frankerkronike. Det er den ældste bevarede kilde til Gregor af Tours' Frankerkronike, og desuden det ældste håndskrift i Det Kongelige

Enkeltbladet til Gregor af Tours' Frankerkronike. Seniorforsker, dr.phil. Erik Petersen har i *Fund og Forskning* 2007 publiceret en detaljeret analyse af det betydningsfulde fragment og dets historie. Et elektronisk særtryk af hans afhandling kan hentes på nettet.

1000 år yngre er håndskriftet GKS 624 2° der indeholder de såkaldte *Annales Egmondenses* i en afskrift der formentlig er lavet af Friedrich Lindenbrog. Hans forlæg var et håndskrift i British Library, der endnu er bevaret, men ikke længere intakt. Kopien er således et vigtigt supplement til forlægget. Noget tilsvarende gør sig gældende med håndskriftet Thott 591 8° med den latinske version af

Lybske Ret (Lübisches Recht), kopieret efter Thott 2061 4°, der allerede har kunnet studeres på nettet i nogen tid. Thott 2061 4° blev i 1243 sendt som gave fra rådmændene i Lübeck til Tønder. Dele af dette håndskrift er gået tabt, men dets tekst er bevaret i Thott 591 8°, der er kopieret i Tønder mens forlægget endnu var intakt.

Til gengæld er forlægget for håndskriftet GKS 3168 4° med en anden stadsret, nemlig den der var gældende i Æbeltoft, gået tabt. GKS 3168 4° er kopieret i Horsens omkring 1317 og sendt til Æbeltoft, efter at man her havde fået kongens tilladelse til at benytte denne stadsret, som endnu tidligere var blevet gældende ret i Slesvig. Så sent som i 1770 opbevaredes håndskriftet i stadsarkivet i Æbeltoft.

Verdenslitteratur i særklasse er indholdet af håndskriftet GKS 2008 4° med den romerske digter Ovids mesterlige

I Nürnberg-kroniken fra 1493 forestillede man sig Ovid sådan.

Metamorphoses eller *Forvandlinger* i en kopi, der er fremstillet i Italien i sidste halvdel af 1100-tallet. Håndskriftet er en vigtig kilde til indsigt i værkets overlevering. Til teksten er der desuden føjet adskillige noter, der gør det muligt at studere, hvordan Ovid er blevet studeret i det 12. århundrede.

Omtrent samtidigt er håndskriftet GKS 2035 4° med værket *Anticlaudianus* af Alanus ab Insulis (Alain de Lille). Som Ovids *Metamorphoses* er Alanus' digt skrevet i latinske heksametre. Det er også teksten i håndskriftet E don. var. 155 4°, der er det eneste bevarede middelalderlige håndskrift med teksten til ærkebiskop Anders Sunesens store digt om Skabelsen, *Hexaameron*, på ikke mindre end 8040 verslinier. Håndskriftet er fra sidste halvdel af 1200-tallet og har i middelalderen tilhørt Roskilde Domkirke.

Udstillinger

Billedet af Tyrkiet?

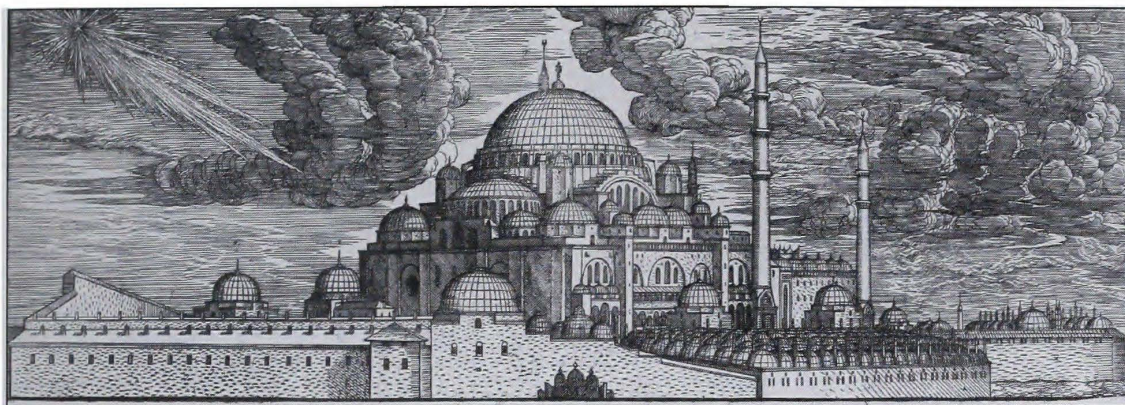
I mødet mellem øst og vest spiller Tyrkiet en helt afgørende rolle. I disse år indtager landet med de mange geografiske og kulturelle skæringspunkter en nøglerolle i den europæiske debat.

En væsentlig del af den smukke træsnitssamling, som Melchior Lorck hjembragte fra sin tid i Tyrkiet, bestod af udsøgte portrætter. Udstillingen viste blandt andet dette portræt af Zelome Sultane. Fra Tyrkerbogen. Underteksten hos Melchior Lorck: Zelome Sultane. Dateret 1581. Hamburg 1626 (Det Kongelige Bibliotek).

Husene fotograferet i Beskardes i provinsen Konya i 2003 er en del af Finn Larsen serie af udvandrernes nybyggerier.

Melchior Lorcks Tyrkerbogen rummer en stor og helt unik samling træsnit af Istanbuls arkitektur. Her ses en afbildning af Soliman-Moskeen 1570 (Det Kongelige Bibliotek).

I udstillingen *Billedet af Tyrkiet?* viste Det Kongelige Bibliotek grafikerer Melchior Lorcks træsnit og tegninger fra 1500-tallets Istanbul sammen med fotograf Finn Larsens optagelser fra det moderne og nutidige Tyrkiet.

Udstillingen drejede sig på mange planer om forestilling, fremstilling og fremmedhed. Ved at gå billedvejen vistes brud og kontinuitet i det tyrkiske samfunds historie og der gaves interessante vidnesbyrd på landets rige kultur.

De udstillede værker af den danske grafiker Melchior Lorck (1526/27-88?) stammer fra hans flerårige ophold i Istanbul i 1550'erne. Lorck skildrede et på daværende tidspunkt for Vesten gådefuldt lukket land. Blandt de prægtige værker fra denne tid er bl.a. et fantastisk 11 meter langt prospekt over Istanbul og et yderst sjældent værk, den berømte 'Tyrkerbog', trykt 1626 i Hamburg, der består af i alt 114 udsøgte træsnit med alt fra prægtig arkitektur til spektakulære militære personer og hverdagens arbejdsmænd.

På samme måde fortæller den danske fotograf Finn Larsens værker i dag en historie om nutidens Tyrkiet. Værkerne, som er en eftertanke om det, der er anderledes, det der er fælles/genkendeligt

og om forandring over tid, søger at åbne for en anden slags indsigt og tilgang end de gængse forestillinger, fordomme og forenklinger, der til tider præger nutidens billede af Tyrkiet.

Mødet mellem de to kunstnere var et møde mellem skildringer af en kultur i to tidsperioder, en visuel dialog om fremstillingen af Tyrkiet, og de forestillinger vi gennem tiden har gjort os om det land, der har været Europas dør til Østen.

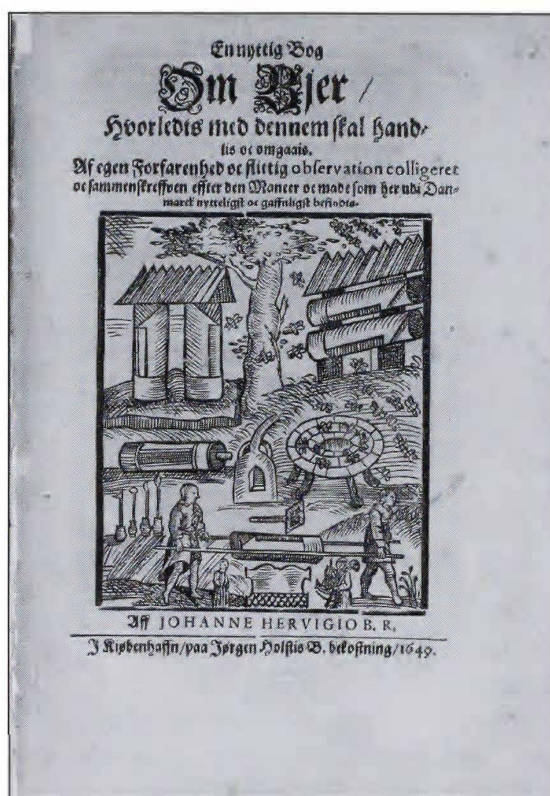
Med *Tyrkerbogen* som udstillingens centrale omdrejningspunkt blev der taget fat i de motiver, som Lorck lod forevige for knap 500 år siden, og i samspil med de nutidige fotografier sættes der fokus på emner som arkitektur, personer, sociale konstellationer m.m.

Billedet af Tyrkiet? vistes i anledning af kunsthistorikeren Erik Fischers udgivelse af Melchior Lorcks værk i 2008. Udstillingen var en del af større markering af Melchior Lorck, hvor også Statens Museum for Kunst medvirkede med en udstilling.

15. februar 2008 - 19. april 2008.

Fra Støv til Guld til digitalt

Montanasalens første udstilling, *Fra støv til*

Johannes Hervigius: En nyttig Bog Om Bier, hvorledis med dennem skal handlis oc omgaais. Af egen Forfarenhed oc flittig observation colligeret oc sammenskreffven effter den Maneer oc made som her udi Danmarck nytteligst oc gaffnligst befindis. København 1649. En håndbog i bial, beregnet særlig til danske forhold. Der er brug for kyndig instruktion på dansk for "den gemene Mand", erklærer forfatteren indledningsvis. Selv fremhæver han sine mange års praktiske erfaring (Det Kongelige Bibliotek).

guld, der handler om hverdagens læsestof i 15-1700-tallet, kan nu også studeres på nettet i en webudgave.

I 15-1700-tallet læste den brede befolkning i stor stil små, billige brug-og-smid-væk-tryksager: romaner, skillingsviser, håndbøger, nyhedstidender, kogebøger, spillebøger og meget mere. Til forskel fra 'rigtige' bøger, fandt man ikke de små tryksager værd at gemme – og derfor er de i dag store sjældenheder. De mange forskelligartede udgivelser giver os i dag et unikt indblik i hverdagslivet og

forestillingsverden hos det store flertal af mennesker, der ellers ikke kom til orde dengang.

I webudstillingen kommer man helt tæt på de udstillede dokumeter og kan selv læse med!

Foredragsrækken Frigørelsens århundrede

Lorca - lidenskab med dødelig konsekvens

onsdag 16. januar 2008

Federico García Lorca (1898-1936) rager

Federico Garcia Lorca blev henrettet 19. august 1936 ved dette oliventræ nær byen Alfacar. Hans gravsted kendes ikke. Hans værker var forbudt i Spanien indtil 1975, da Franco var død og diktaturet ophørte.

op som en hovedfigur både som lyriker og dramatiker i det 20. århundredes spanske litteratur. Med sit korte liv, der endte med, at den fascistiske falange milits henrettede ham, blev han et kultobjekt. Frigørende var han, men for hvad? Og hvordan?

Det var spørgsmål som lektor i spansk Ane-Grethe Østergård svarede på, mens teaterdirektøren Kaspar Rostrup og instruktøren Veronika Kær fortalte hvorfor, man på Gladsaxe Ny Teater netop nu sætter hans drama *Blobryllup* op, og hvad Lorca har at sige et teaterpublikum i 2008.

Fritænkere Bang

tirsdag 29. januar 2008

Herman Bang (1857-1912) omskrev i 1910 sin roman *Mikaël* til et skuespil i 5 akter, hvormed han for alvor bevæger sig ind i samtidsdramaet ved at skildre de psykiske grænseegne for menneskets seksuelle drifter.

Fritænkere Bang kommer med dette nylig genfundne skuespil i fuld samklang med datidens store interesse for de psykisk funderede processer, som også Sigmund Freuds forskning står for.

Seniorforsker ved Det Kongelige Bibliotek, dr. phil. Knud Arne Jørgensen fortalte om og diskuterede sammen med teaterkritikeren Henrik Lyding og teaterinstruktøren Gerz Feigenberg Herman Bang som fritænkere og dramatiker. Desuden fremførte skuespillerne Søren Spanning, Christian Tafdrup og Tammi Øst uddrag af dramaet.

Henry Miller og Villa Seurat-kredsen

tirsdag 4. marts 2008

Henry Miller og den kreds, der dannedes omkring ham i Paris i 1930'erne med navne som Anaïs Nin, Lawrence Durrell og fotografen Brassai, forsøgte virkelig en

total "omvurdering af alle værdier". Både på det private plan og i deres kunstneriske udfoldelser herskede der i kredsen, som blev opkaldt efter den gade, hvor Miller

Henry Miller, 1940.

boede, en voldsom eksperimenterende aktivitet, som især efter krigen kom til at inspirere og chokere nye generationer verden over.

Forfatteren, universitetslektor Finn Jensen fortalte om Henry Millers parisiske univers og hans søgen efter helt nye værdibegreber i en verden i krise. Foredraget blev iscenesat af et billedshow, og udvalgte Henry Miller tekster fremførtes af skuespilleren Lars Kaalund.

Foredrag og debat

Glæde, skønhed og fordybelse – luksus eller livsnødvendighed?

mandag 7. januar 2008

Kan man regne den ud med økonomi og spindoktorer, eller skal man navigere efter sine fornemmelser af hvad der er sandt og glædesrigt?

Fire synsvinkler på noget af det, der gør livet værd at leve. Ved at vise og fortælle om billeder prøvede en forfatter, en filosof, en fotograf og en kunstner at spore sig ind på kilderne til glæde, skøn-

hed og fordybelse.

Det handler om, hvad vi ser
– og hvad vi burde se i hinanden.

Forfatteren Tor Nørretranders,
aktuel med bogen *Glæd dig*.

Filosoffen Ole Fogh Kirkeby,
professor, dr.phil., CBS, aktuel med bogen
Skønheden sker.

Fotografen Henrik Saxgren,
aktuel med fotos i bogen *Glæd dig*.

Kunstneren Olafur Eliasson,
aktuel på Serpentine Gallery i London
2007.

Den erotiske streg – Hans Bendix

tirsdag 5. februar 2008

Hans Bendix var en pioner inden for

portrætkunsten. Han øvede sig i tegningens kunst, lige ind til han døde af alderdom 86 år gammel. I januar 2008 ville han være fyldt 100 år.

“Ydmyghed og respekt for faget var hans drivkraft. Og han skabte noget unikt hver gang, fordi han aldrig

kørte på rutinen”, sagde Claus Seidel, formand for Danske Bladtegnere.

Claus Seidel guidede gennem Bendix’ omfattende produktion inden for satire, teatertegning og portrætter i et foredrag, der lagde vægt på hans allerbedste periode - 60’erne og 70’erne. Hans Bendix kom til dagbladet *Politiken* i 1950 og fornøjede avisens læsere med sin pen

gennem knap 35 år.

Han var meget fascineret af kvindens ynde og skildrende hende gerne med et strejf af sensualitet, uanset om hun bader, cykler eller betragter sin forfører.

Morten Sabroe: Du som er i himlen

mandag 10. marts 2008

“En fuldkommen berusende god Morten Sabroe slår alle tidligere rekorder” skrev *Politikens* anmelder om Sabroes seneste bog, *Du som er i himlen*. Med udgangspunkt i romanen, som er blevet rost til skyerne, fortalte

Morten Sabroe om, hvordan en bog, der skulle have handlet om Hillary Clinton, endte som en eksistentiel page turner med det smertefulde forhold mellem ham og hans mor som omdrejningspunkt.

Som en del af temaet Den frie tanke tog Morten Sabroe udgangspunkt i den gribende beretning og fortælle om, hvorfor han, som en af Danmarks mest profilerede dagbladsjournalister, må vælge at skrive romaner i stedet for journalistik, og hvorfor historien, som skulle have været om den amerikanske præsidentkandidat, blev til en fortælling om hans eget liv.

Musik

DiamantEnsemblet - Nytårskoncert!

fredag 11. januar 2008

Jens Bjørn Larsen, tuba

Max Artved, obo

Carsten Konow, sav

DiamantEnsemblet og Det Kongelige Bibliotek inviterede for første gang til Nyårskoncert i Dronningesalen. Her funkede og glimtede lyset ud over det sædvanlige takket være lysdesigneren Mikael Sylvest.

Der serveredes en af de mest spillede tangoer – og en af de elegante – under caféstemning med smægtende klange af sav og verdens hurtigste tuba-spiller. Teatermusik og nogle af de kendte fra barok og klassik!

Musikken var af Mozart, Piazzolla, Bach og Dvorák, blandt andet. Og den musik, der ikke er komponeret til DiamantEnsemblets 10 instrumenter, havde ensemblets cellist, Øystein Solstad, haft i sine rutinede arrangørhænder.

Marilyn Mazur Elixir

lørdag 26. januar 2008

Jan Garbarek, sax

Marilyn Mazur, percussion

Eivind Aarset, guitar

Den danske percussionlegende Marilyn Mazur præsenterede denne aften sit nye ECM-projekt *Elixir* – i selskab med den verdenskendte norske saxofonist Jan Garbarek samt dennes landsmand, guitaristen Eivind Aarset.

Marilyn Mazur var i mange år fast medlem af Jan Garbarek Group, men det er første gang, at Garbarek medvirker på et af Mazurs projekter. Faktisk er det ret sjældent, at den norske verdensstjerne medvirker som gæst på andres projekter i det hele taget, så denne aften var på alle måder noget særligt.

Arr: Copenhagen Jazz Festival i samarbejde med Det Kongelige Bibliotek.

Koncerten var en del af den nordiske musikfestival *VinterJazz* 2008.

Den glade enke

Operaintroduktion

mandag 28. januar 2008

v. Henrik Engelbrecht

Udadtil ser alting fornemt ud på ambassaden for hertugdømmet Pontevedro, men bag den fornemme facade spøger fallet. Ambassadøren baron Zeta lægger derfor en plan for, hvordan Pontevedro kan reddes fra konkurs: førstesekretæren Danilo skal bejle til den velhavende og glamourøse enke Hanna Glawari, så hun og hendes penge bliver i hertugdømmet. Men planen forløber ikke så nemt, som

Lily Elsie som Den glade enke. London, Daby's Theatre, 1907. Premieren fandt sted i Theater an der Wien i 1905, og ved komponistens død i 1948 havde den været opført over 300.000 gange. Ingmar Bergman satte den i 1954 op på Malmö Stadsteater.

ambassadøren troede.

Franz Lehárs *Den glade enke* er en af de mest spillede og elskede operetter. Henrik Engelbrecht fortalte om Det Kongelige Teaters opsætning af klassikeren, som havde premiere i februar.

Arr.: Det Kongelige Teater i samarbejde med Det Kongelige Bibliotek.

Debutkoncert: Tanja Zapolski, klaver

tirsdag 19. februar 2008

Pianisten Tanja Zapolski debuterede fra konservatoriets solistklasse. På programmet var bl.a. musik af Rameau, Prokofjev, Brahms, Rakhmaninov og Alexander Zapolski.

Arr.: Det Kongelige Danske Musikkonservatorium.

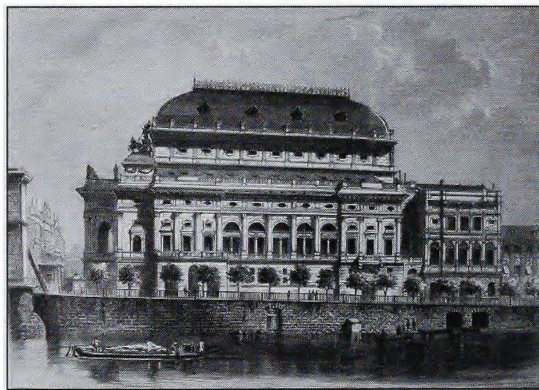
Rusalka

Operaintroduktion

mandag 25. februar 2008

v. Henrik Engelbrecht

Hvor meget vil du ofre for kærligheden?

Nationalteatret i Prag, hvor premieren på Rusalka fandt sted i 1901.

Rusalka er historien om den lille havfrue, som forelsker sig i en jordisk prins og offerer sin hale for at kunne blive menneskelig brud ved sin elskedes side. Lykken bliver imidlertid kort; parret forbandes af en jaloux, fremmed prinsesse, og prinsen

afviser Rusalka, som med stor sorg vender tilbage til vandet.

Rusalka er Dvořáks mest kendte opera. Den iscenesættes på Det Kongelige Teater af Richard Jones, der i de sidste ti år har markeret sig som en visionær iscenesætter i verdens førende operahuse. Henrik Engelbrecht fortalte om opsætningen.

Arr.: Det Kongelige Teater i samarbejde med Det Kongelige Bibliotek.

DiamantEnsemblet og Trio Ondine

tirsdag 26. februar 2008

Erik Heide, violin

Jonathan Slaatto, cello

Martin Quist Hansen, klaver

Præsentation: Mette Gotthardsen

Trio Ondine blev dannet i København i 1999 og slog meget hurtigt sit navn fast, da de vandt DR's Kammermusik Konkurrence i 2000. Siden har de tre musikere spillet flere steder i Europa og Canada, bl.a. i den prestigefyldte kammermusiksal Wigmore Hall i London, som DiamantEnsemblet også gæstede i dette forår. De tre musikere har begejstret publikum, hvor de er kommet frem, og nu var turen kommet til Dronningesalens gæster, som bl.a. fik Beethovens første *Klavertrio* at høre.

Efter pausen kunne man stifte bekendtskab med nyere musik af den amerikanske komponist Samuel Barber (1910-1981). Hans værker er kendt for at være lyriske om end meget komplicerede rytmisk. Det afholdt dog ikke DiamantEnsemblet fra at give sig i kast med komponistens blæserkvintet *Summer music* (1955) eller værket *Medea* (1946), hvor også Trio Ondines Martin Quist Hansen bidrog.

Program: Ludwig van Beethoven: *Trio*, opus nr. 1, Es-dur; W.A.

Mozart: *Fløjtekvartet*, D-dur, KV 285;
Samuel Barber: *Summer Music*, opus 31, for
blåserkvintet; Samuel Barber: *Medea*, for
10 musikere og klaver.

Five o'clock: Liedkompagniet I

onsdag 5. marts 2008

Medvirkende: Signe Asmussen, sopran.

Adam Riis, tenor, Jakob Bloch, basbaryton,
Fredrik Bock, lut og Christian Westergaard,
klaver.

In Darkness let me dwell in Baumgarten

– en refrænmosaik om livet i lieden

Efterårets fyraftenskoncerter var populære,
og det var en glæde at præsentere endnu en
serie, denne gang med Liedkompagniet på
scenen. Liedkompagniet blev stiftet i 2004
af en række unge professionelle sangere og
pianisten Christian Westergaard; kompagniet
ønsker med sine koncerter at skabe et
rum, hvor lieden sprænger sit elitære præg
og bliver spændende for enhver! Det blev
til tre koncerter med tre temaer, tre onsdage
i Diamanten.

En refrænmosaik om livet i
lieden var temaet for koncerten 5. marts,
med sange af Dowland, Purcell, Schubert,
Schumann, Brahms, Wolf, Korngold, Britten,
Sibelius, Heise, Ibert, Erik Højsgaard og
Nicolai Worsaae.

Jens Elvekjær Solo

Tangenter i Diamanten

lørdag 8. marts 2008

Den danske musiker Jens Elvekjær er
måske allermest kendt som pianisten i den
meget prisvindende Trio con Brio; men i
de seneste år har han sideløbende med det
koncentrerede triosamarbejde etableret sig
som en af Danmarks mest efterspurgte
pianister både nationalt og internationalt.

I Diamanten har publikum
mødt ham i samspil med DiamantEnsem-

blet og ikke mindst Trio con Brio. Her
præsenteredes Jens Elvekjær solo i bl.a. i
Ravels *Gaspard de nuit* – musik som er med
på hans seneste solo-cd. Desuden værker
af Schumann og Beethoven.

Koncert med konservatoriets orkester Orkesterkoncert med fugletema

fredag 14. marts 2008

DKDM Orkester

Jean Thorel, dirigent

Fuglesang fortolket af tre meget forskel-
lige komponister, nemlig Rautavaara,
Messiaen og Haydn. Det er konservato-
riets orkester – i daglig omtale DKDM
Orkester – der bød på et flot program,
hvor fugle og fuglesang løb som en rød
tråd. Koncerten dirigeredes af den franske
ny musik-specialist Jean Thorel, der har
gæstet Danmark flere gange.

Program: Rautavaara: *Cantus
arcticus*. Concert for birds and orchestra;
Messiaen: *Oiseaux exotiques*; Haydn: Sym-
foni nr. 83, *La Poule*.

Arr. Det Kongelige Danske
Musikkonservatorium.

Debutkoncert: Monika Malmquist, violin

lørdag 15. marts 2008

DKDM Orkester

Erik Jakobsson, dirigent

Maria Orlovskaya, klaver

Sergej Azizian, violin

Monika Malmquist debuterede fra kon-
servatoriets solistklasse.

Programmet for koncerten var:
Ysaÿe: *Solosonate* nr. 4; Franck: *Sonate for
violin og klaver*; Bach: *Violinkoncert*, E-dur;
Schnittke: *Concerto grosso* for 2 violiner og
orkester.

Arr.: Det Kongelige Danske
Musikkonservatorium.

DiamantEnsemblet

tirsdag 25. marts 2008

Ensemblegæst: Mikkel Futtrup, violin
DiamantEnsemblet var ved denne koncert på scenen med to værker, som står musikerne nær. Ensembles leder og oboist, Max Artved, indledte koncerten med Mozarts charmerende *Obokvartet* i F-dur – et værk, som for Max Artved er en af de væsentligste grunde til, at han elsker sit instrument. Efter pausen fulgtes Obokvartetten af Schuberts berømte *Oktet*, som skulle være skrevet på bestilling fra en klarinetspillende greve. Greven opfordrede Schubert til at lytte til Beethovens 24 år ældre *Septet*, og dette må have været et godt råd, når man tager Oktettens efterfølgende succes i betragtning.

Det Kongelige Kapels koncertmester Mikkel Futtrup var gæstesolist ved aftenens koncert og spillede med i begge værker.

Program: W.A. Mozart: *Obokvartet*, F-dur, KV 370; Franz Schubert: *Oktet*, D 803.

DiamantEnsemblet & Ensemble MidtVest: Stumfilmskoncert

lørdag 29. marts 2008

Mark-Andreas Schlingensiepen, dirigent
Berlin. Storbyens symfoni

Stumfilmcollage instrueret af Walther Ruttmann (1927).

Der var anledning til både at få stimuleret høre- og synssansen, da DiamantEnsemblet og Ensemble MidtVest akkompagnerede Walter Ruttmanns klassiske stumfilm *Berlin. Storbyens symfoni*.

Den legendariske storbyfilm blev skabt i 1927 og viser byens liv fra tidlig morgen til sen nat gennem 75 minutters collage-agtig stumfilm.

Berlin oplevede i 1920'erne

et industrielt opsving, og filmen giver et indblik i livs- og arbejdsvilkårene i denne hektiske periode.

Berlin. Storbyens symfoni var fra Ruttmanns side tænkt som et dokumentarisk

kunstværk, der skulle fremstille byen som en levende organisme; byens langsomme opvågning, hektiske dagtimer og aftenens

afdæmpning fandt han analogt med en symfoni, og dette understregede han med musik og klipping.

Den originale stumfilmsmusik af Edmund Meisel var her arrangeret for blæsere, kontrabas, slagtøj og klaver af Mark-Andreas Schlingensiepen.

Ensemble MidtVest har eksisteret siden 2002 og består af 10 unge musikere. Med baggrund i den klassiske musik arbejder ensemblet i nytænkende rammer bl.a. med inddragning af film og dans i deres programmer.

I 2008 flytter Ensemble MidtVest ind i det nye Kunstens Hus i Herning, som også giver ensemblet mulighed for at beskæftige sig med billedkunst i forbindelse med musikformidlingen.

Arr.: Ensemble Midtvest i samarbejde med NatFilm Festivalen og Det Kongelige Bibliotek.

Drømmeren Rued Langgaard

mandag 31. marts 2008

DR Vokalensemblet

Søren Kinch Hansen, dirigent

Berit Johansen Tange, klaver

Esben Tange, præsentation

Jørgen I. Jensen, causeri

Musikken var bl.a. klaverværket *Sommerferie i Blekinge* og nykomponering/rekonstruktioner af *Paa Rejse*, *Møde og Aften med Dans* ved Niels Marthinsen.

Efter pausen fortalte

Esben Tange om Rued Langgaards Sverige – om natur, om drømmerier og om forelskelse.

Og endelig et causeri om Den vilde Langgaard, ved teolog og forfatter Jørgen I. Jensen.

Arr. Rued Langgaard Selskabet i samarbejde med Det Kongelige Bibliotek.

Erhvervelser

Håndskriftafdelingen

Thomas Mann om Henrik Pontoppidan

Henrik Pontoppidan, der i 2007 fyldte 150 år, blev også fejret og hyldet på sin 70 års fødselsdag. Håndskriftafdelingen har nu erhvervet det originale brev, som Thomas Mann sendte til dagbladet *Politiken* i den anledning, og hvor han bl.a. skriver:

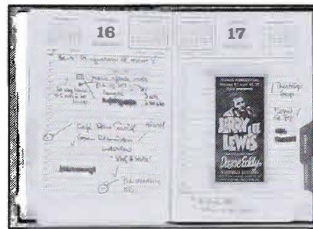
“Lykkepers Digter er en født Epiker og som Kritiker af Livet og Sam-

fundet af fuldkommen evropæisk Rang. En ægte Konservativ, der i en stakaandet Verden har opretholdt den store Stil inden for Romanen. En ægte Revolutionær, der i Prosaen fremfor alt har haft Blikket rettet mod dens dømmende Magt.

Med den vindende og henrivende Strenghed, der er Kunstens Hemmelighed, har han dømt Tiden og, som den ægte Digter han er, peget mod en senere Menneskelighed.”

Auktionskøb

Bruun Rasmussens auktion i december måned 2007 var en fin afslutning på Håndskriftafdelingens mange erhvervelser i 2007. Bl.a. lykkedes det at erhverve de 16 kalendere fra årene 1975 til 1993, som *Dan Turèll* efterlod sig ved sin død i 1993. Kalenderne giver et spændende indblik i Turèlls interesser og mangedannede gøremål, herunder ikke mindst den mere udadvendte del af hans forfatterkarriere og de utallige oplæsningsturneer, som for alvor tog fart efter gennembruddet med *Vangede billeder* i 1975.

Blandt de øvrige erhvervelser kan fremhæves mere end 400 skitser i blyant, pen og vandfarver af den danskfødte kunster *Eugène de Sala* (1899-1997), der var inspireret af den franske og tyske avantgardisme i starten af 1900-tallet, og som selv bl.a. spillede en stor rolle for den danske surrealistiske maler Wilhelm Freddie.

Derudover blev der bl.a. købt manuskripter til noveller af *Storm P.*, *Tom Kristensens* manuskript til et stort essay

om Johannes V. Jensen, en lille samling manuskripter og breve vedr. forfatteren *Jørgen Nielsen*, en privat båndoptagelse med *Karen Blixens* oplæsning af H.C. Andersens "Fyrtojet", og en samling på mere end 20

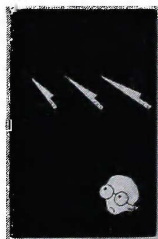

breve fra *Kaj Munk* til tegneren Herluf Jensenius i anledning af dennes illustrationer til Munks *Jesus' Historier* (1943), vedlagt de originale illustrationer og dette venlige portræt af Munk.

Endvidere skal fremhæves en meget omfattende samling af manuskripter, breve og fotografier, der relaterer til den danske *familie Stampe* i tre generationer, herunder især *Karen Stampe*, der i 1930'erne var dagbladet *Politikens* korrespondent i Berlin. Blandt de mange breve til hende findes der navne som *Arthur Schnitzler* og *Asta Nielsen*.

Håndskriftafdelingen har endvidere erhvervet 18 farvelagte skitser af *Kjeld Abell* til en påtænkt pantomime med titlen "Glædens Gøgler". Skitserne er udarbejdet i 1928 under *Kjeld Abells* ophold i Paris, hvilket fremgår af tre medfølgende breve fra *Abell* til redaktør *Poul Knudsen*. I disse breve redegør han ligeledes for planerne for den nye pantomime og giver en detaljeret anvisning på skitsernes indhold. Den planlagte pantomime blev efter al sandsynlighed aldrig virkeliggjort.

Blandt danske bogbindere er der anskaffet arbejder af *August Sandgren* (1893-1934) og *Ole Olsen* (f. 1932), og en stor samling skitser til bogbind af *August Sandgren*. Desuden anskaffede biblioteket et bogbind designet af en dilettant

(i ordets bedste og oprindelige forstand): *Bjarne Saxhof selv* (1954-2004). Bindet er udført af bogbindermester *Henning Jensen* omkring 1974 og omgiver *André Lenoir*: "Liget der faldt opad".

En større samling breve til *Henrik Cavling* og *Nic. Blædel* (*Politikens* redaktion), primært fra tiden lige før 1. Verdenskrig og 1920'erne.

Thit Jensen: 11 dagbøger fra perioden 10.5.1896 - 18.7.1931.

En samling breve til forlagsredaktør *Vagn Grosen*.

Notater af *H.S. Vodskov* under læsning af *Søren Kierkegaards* papirer.

Satirisk bogauktionskatalog af *P.A. Heiberg*.

Optegnelser af *Paul Rubow* vedr. *Vilh. Andersen*.

En lang række breve fra *Jacob Paludan* til *Tage la Cour*.

En større samling breve til *Hans Jørgen Brøndum*, *Brøndums* forlag.

En samling breve fra *Poul Renmert* til *Johanne Davidsen*, dat. 1939-67.

Herbert Pundik: Korrespondance med *Peter P. Rohde* og *Ina Rohde* (*Ina Haxen*).

Erik Rask-Sørensen: Alfabetisk ordnet oversigt over *Christian Ellings* forfatterskab samt kopier af alle hans avisartikler.

Musik- og Teaterafdelingen

Ny omfattende materialesamling fra Jens Wilhelm Pedersen – alias Fuzzy

I løbet af efteråret 2007 er *Fuzzys* meget omfattende produktion overført til Det Kongelige Bibliotek – over 20 flyttekasser er det blevet til. I denne forbindelse er der samtidig kommet fin orden på alle *Fuzzys*

Fuzzy fotograferet i forbindelse med urpremierer på hans værk Katalog, som blev skrevet til Det Kongelige Bibliotek til opførelse på hydanlægget i bibliotekets Atrium. Fot.: Det Kongelige Bibliotek.

værker – ikke mindst i kraft af et tæt samarbejde mellem Fuzzy selv og afdelingen. I løbet af den kommende tid vil værkerne blive registreret i REX og vil derefter være tilgængelige for en nærmere granskning.

Blandt værkerne er der ikke alene kompositioner, som biblioteket ikke kendte, men faktisk også værker som Fuzzy selv havde glemt, at han nogensinde har komponeret!

I samlingen indgår – udover de mange noder med tilhørende AV-elementer – en række teatertekster, hvortil Fuzzy komponerede musikken og indskrev ledsagende notater i. De bliver indlemmet i Dramatisk Bibliotek.

Carl Nielsen manuskripter

Det Kongelige Biblioteks Musik- og Teaterafdeling har i løbet af vinteren erhvervet to originale Carl Nielsen-manuskripter, nemlig en a cappella korsats og en sang med klaverledsagelse.

Korsatsen – en Serenade for firstemmig blandet kor – stammer fra tiden lige efter uropførelsen af operaen

Maskarade (11.11.1906). Der er tale om et lejlighedsværk, som blev komponeret i anledning af Vilhelmine (’Ville’) Heises 69-års fødselsdag den 8. februar 1907. Hun var enke efter komponisten Peter Heise og yndede at samle kunstnere i sit hjem i Vester Voldgade i København. Serenaden har tekst af Carl Niensens ven Hother Ploug (1856-1932).

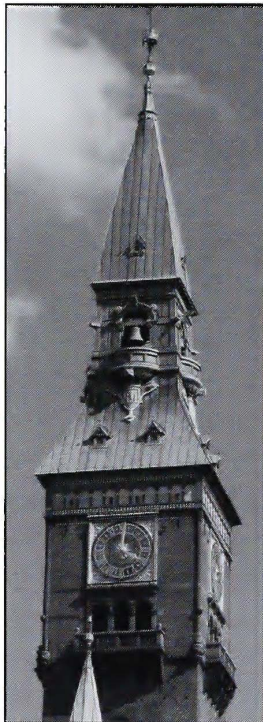
Den anden manuskript-erhvervelse er en sang med klaverakkompagnement til Grundtvigs tekst ”Alt paa den vilde Hede”. Selve melodien er velkendt, idet den indgår i Carl Niensens store sangsamling *Salmer og aandelige Sange*. Derimod er den aktuelle version for sang og klaver ikke set tidligere.

Stor samling nodemanuskripter og indspilninger fra Statens Kunstfond

Det Kongelige Bibliotek har modtaget en omfattende samling af nodemanuskripter og indspilninger af bestillingsværker, støttet af Kunstfondens Tonekunstnerudvalg i 2006 og 2007. Samlingen omfatter 182 klassiske værker og 80 værker inden for rytmisk musik, skrevet af en lang række fremtrædende danske komponister. Materialerne er registreret i REX.

Nyerhvervede nodemanuskripter: Chr. Geisler
Biblioteket har modtaget en række nodemanuskripter af komponisten Christian Geisler.

Christian Geisler (1869-1951) er især kendt som komponist, organist og sangpædagog. Han gik på konservatoriet i København 1887-90 og kom i årene efter til Berlin, hvor han studerede hos komponisten Max Bruch. Hans virke lå hovedsageligt som lærer på De forenede Kirkeskoler og ved Ingrid Jespersens Skole. Derudover var han organist ved

Den Reformerte Kirke i København og 1911-39 ved Garnisonskirken.

Geisler har en omfangsrig produktion inden for en række genrer. Det Kongelige Bibliotek har manuskripterne til en lang række af hans værker, og nyerhvervelsen supplerer dette materiale.

Blandt de nytilkomne manuskripter er partituret til et festpræludium, 1945, op. 32 for stort

orkester, et intermezzo for orkester over tonerne HCA, partituret til en orkestersuite, stemmer til kompositionen *Raadhusklokkerne i København* for strygeorkester, en tragisk ouverture op. 11, *Sorg - Hymne til Smerten* samt to strygekvartetter op. 3 og op. 30.

Samling af Otto Mortensen nodemanuskripter

Det Kongelige Bibliotek har modtaget en omfattende samling af nodemanuskripter til værker af komponisten Otto Mortensen. Hovedparten af manuskripterne knytter sig til enkeltsange eller korsatser, men der er også instrumental-musik imellem. Værkerne er hovedsageligt komponeret i 1920'erne og 30'erne, og de er nu registreret i REX.

Nyerhvervede nodemanuskripter: Peder Holm
Samlingen omfatter 13 værker fra perioden 1946-1992 og indeholder tre strygekvartetter, en del stykker for messing- eller træblæseinstrumenter, en fantasi for strygere

og et værk for to klaverer og orkester. Biblioteket modtager løbende manuskripter fra Peder Holm, så denne levering danner et fint supplement til Peder Holms Arkiv, der rummer manuskripter til omkring 70 af hans værker.

Noder fra organist Carl August Flensburg Riess

Carl August Flensburg Riess (1911-1996) var organist og begyndte sit virke i Store Magleby Kirke 1940-47, derefter i Dragør Kirke 1944-47, hvorefter han blev ansat i Filips Kirke på Amager (1947-55). Hans hovedvirke lå dog i Marmorkirken i København, hvor han var ansat fra 1955-1981. Hovedparterne af hans nodesamling synes at stamme fra hans tid i Filipskirken.

Samlingen indeholder Riess

Marmorkirken i København. Frederik 5. nedlagde grundstenen 30. oktober 1749, men først i 1894 kunne kirken indvies - 145 år senere. Bl.a. økonomiske trængsler lå bag forsinkelsen, men erhvervsmanden C.F. Tietgen sørgede for færdiggørelsen.

egen samling af håndskrevne salmeforspil og en samling af afskrifter af Rued Langgaard-værker. Derudover finder man manuskripter fra Leif Kayser og Mogens Melbye samt en større samling kirkemusik fra P.S. Rung-Keller.

*Stambog for den finske sangerinde
Signe Liljequist*

Signe Liljequist (1876-1958) var en velanskreven koncertsangerinde, der bl.a. optrådte i København i 1920'erne og 30'erne. Hendes stambog, som Musik- og Teaterafdelingen netop har erhvervet på auktion, afspejler hendes store berøringsflade.

Her er hilsner fra komponister (bl.a. Jean Sibelius og Carl Nielsen), digtere samt andre kunstner venner, fortrinsvis fra Skandinavien, dækkende perioden 1912 til 1955. Adskillige af indførslerne er ledsaget af noder, digte, fotos eller små tegninger af forskellig art.

Biblioteket har erhvervet en række nodemanuskripter fra forskellige danske komponister.

Det drejer sig om kompositioner af Harald Agersnap, Johannes Andersen, Gunnar Berg, Erling D. Bjerno, Erik Dal, C.H. Debois, Gunnar Foss, Vagn Holmboe, Frederik Johannes Wiel-Lange, Gottfred Matthison-Hansen og Frederik Rung.

Derudover variationer over C.E.F. Weyse "Rullende henad de støvede Veje..." af Niels Viggo Bentzon, Knudåge Riisager, Vagn Holmboe og Sv. S. Schultz.

Nodemanuskripter fra komponisten Aksel R. Tholand fra perioden 1941-2003, såvel orkestermusik og kammermusik som sange og korværker - i alt 22 titler.

Rued Langgaard: Min Gud.

Langfredag, forskellige mottetter og Lover Gud, alle Lysets Stjerner. Afskrifter ved Constance Rued Langgaard i 1963 til koncertsangerinden Teijoh Wung-Sung.

Stemmer til den hidtidige udgave af Rued Langgaards opera *Antikrist*, fra Samfundet til Udgivelse af Dansk Musik.

Ole Høyer: Concert for "The clarinet-family". Kopi af autograf 1973, til kgl. kapelmusicus Arne Møller.

Artikler om Carl Nielsen af skribenten og komponisten Hugo Seligmann samt en række nodemanuskripter fra ham, deriblandt sange med tekster af Tom Kristensen, Johs. V. Jensen, Ludvig Holstein, Sophus Claussen og Thøger Larsen. Derudover enkelte korrekturtryk.

Småtryk med relation til pianisten Anna Thorup.

Stemmer til A. Rubinsteins "Andante" (fra kvartet op. 17) og Joseph Haydn "Cantabile" (fra kvartet i F-dur), fra violinisten Johan Nilsson.

Trykt udgave af J.F. Reichardts *Göthe's Lieder, Oden, Balladen und Romanzen*, 1. del, oprindeligt en gave til Sanne Ipsen, gift Sibbern fra Anders Sandøe Ørsted.

Ebbe Kløvedal Reichs dramatiske arbejder nu komplet i Dramatisk Biblioteks samlinger
Dramatisk Bibliotek har modtaget en samling af 12 originalmanuskripter til skuespil, hovedsageligt egnesspil og TV-dramatik.

Samlingen kompletterer dermed Dramatisk Biblioteks øvrige samling af Reichs skuespil, der nu i alt omfatter knap 40 titler.

Reich var en flittig dramatiker fra slutningen af 1960'erne og helt frem til sin død i 2005. Som den fremtrædende

Gundestrup-karret er fra Jernalderen. Det er i sølv og blev fundet i 1891 i tørvemosen Rævemose ved Gundestrup øst for Års i Vesthimmerland. Karret har en omkreds på 2 meter, og det vejer omkring 9 kg.

populærhistoriker han var, behandler mange af hans dramatiske arbejder historiske emner hentet fra den danske oldtid og helt frem til vor egen tid. De bærer titler som eksempelvis: Egtved Pigen, Den fjortende Plade (om Gundestrup-karret) Hans Tavsens Hat, Ånden i helligkarret og Til Kamp mod dødbideriet.

Samlingen vil efter endt indbinding blive katalogiseret i REX og vil derefter kunne benyttes på Det Kongelige Biblioteks sikrede læsesale.

Danske skuespil på udenlandske sprog
Dramatisk Bibliotek har fra Danske Dramatikeres Forbund fået overdraget en samling skuespiltekster, der i 1970'erne og -'80'erne blev oversat til fremmede sprog som led i et større drama-eksportfremstød for dansk dramatik i udlandet.

Samlingen, der omfatter knap 60 skuespil, tæller forfatternavne som Benny Andersen, Jytte Borberg, Leck Fischer, Svend Åge Madsen, Finn Methling, Klaus Rifbjerg, Ulla Ryom, Jens August Schade, Charlotte Strandgaard m. fl.

Ekспортfremstødet rettede sig mod flere europæiske nationer og

stykkerne i samlingen findes derfor oversat til hovedsprogene engelsk, tysk, fransk og italiensk.

Samlingen, der er blevet indbundet og katalogiseret i REX under opstillingssignaturen "Da. Dram. F. 4", kan benyttes til studiebrug på Det Kongelige Biblioteks sikrede læsesale.

Orientalisk og Judaistisk Afdeling

Nye plakater i Orientalisk Samling

14 kinesiske plakater med revolutionært indhold: En fra venskabet med Sovjet i 1951. Syv fra den kinesiske Kulturrevolutionsperiode (1965-1976): En med et portræt af Mao Zedongs kone Jiang Qing fra 1967. Seks med sort/hvide fotos af revisionistanklagede partimedlemmer, hvor man dels ser dem med anklageskrifter hængende om halsen og dels, hvordan de har været afstraffet med slag eller udsat for tortur, udgivet 1967-68. En plakat med legemsøvelser udført til revolutionær musik fra 1967. Portrætter af general fra den røde hær Zhu De (1885-1976) udgivet i 1972, præsident Liu Shaoqi (1898-1969), der blev mishandlet i 1968-69 af rødgardisterne, udgivet i 1983 og Mao Zedongs efterfølger Hua Guofeng (1921-) udgivet i 1976. En plakat med Hua Guofeng hvor han står oven over et filmorkester (o. 1976). En politisk plakat i tegneserieform udgivet i 1975 et år før "Fire bandens" fald i 1976.

Kina

168 kinesiske emblemer fra Kulturrevolutionsperioden i Kina (1965-1976). De fleste emblemer har portræthoved af Mao Zedong i guld- eller sølvfarve og nogle få med flag og bygninger. Hovedparten af dem er fremstillet i metal i cirkelform med en rød baggrund. Enkelte er af plastik og

nogle få har en porcelæns-overflade med hvid baggrund for Maos portræt i farver. Emblemerne har en diameter fra 2,5 til 10,5 cm.

Japan

Japansk bloktryk fra 1799: Nihon dankai meisan zue af Shitomi Kangetsu (1747-1797) udgivet i Osaka i fem bind med illustrationer. Værket beskriver og illustrerer forskellige japanske håndværk, industri

som minedrift, og arbejdsbeskæftigelser bl.a. fiskere. Det sidste bind er helliget havnen ved Nagasaki, som på det tidspunkt var eneste tilladte område for udlændige i Japan. Nogle af illustrationerne i dette bind afbilder vestlige sejlskibe.

Judaistisk Samling har som gave modtaget en luach (jødisk kalender) for året 5504 (1743/44), trykt på hebraisk og jiddisch (Amsterdam: Proops 1743). Det, som gør den interessant, er ikke dens indhold, som stort set er ens med andre kalendre fra samme periode, men dens format på kun 8 x 5,5 cm, hvad er sjældent i netop denne årgang af Proops' kalendre. Opstillingssignatur: heb-2007-38.

Publikationer

Aktuelt fra Håndskriftafdelingen [december 2007, januar, februar 2008]. Elektronisk nyhedsbrev, der udkommer ti gange om året (jan.-juni, sept.-dec.). Aktuelt fra Håndskriftafdelingen findes via Nyheder på adressen <www.kb.dk>, hvorfra der også er mulighed for at tegne abonnement. Gratis.

Aktuelt fra Musik- og Teaterafdelingen [december 2007, februar 2008]. Elektronisk nyhedsbrev, der udkommer hver anden måned. Aktuelt fra Musik- og Teaterafdelingen findes via Nyheder på adressen <www.kb.dk>, hvorfra der også er mulighed for at tegne abonnement. Gratis.

Carl Nielsen Studies. Vol III. Ed. by David Fanning, Daniel Grimley, and Niels Krabbe. 2008. 116 s. ISSN 1603-3663. Kr. 200,-

Diamanten. Kulturblad fra Det Kongelige Bibliotek. Red.: Lise Bach Hansen (ansvh.). 4. årg., nr. 4. 2007. 24 s. Ill. ISSN 1399-6142. Kr. 20,-

H.C. Andersen og Basnæs. Breve til Henriette Scavenius 1855-1874. Udgivet med en biografisk ramme og kommentarer af Kirsten Dreyer. Det Kongelige Bibliotek. I komm. hos Gads Forlag. 2007. 316 + 218 s. Ill. ISBN 978-87-7023-008-7.

Magasin fra Det Kongelige Bibliotek. Red.: Lotte Philipson. 20. årg. nr. 4. 2007. 76 s. Ill. ISSN 0905-5533. Kr. 125,- (abonnement), kr. 50,- (løssalg).
Gratis for medlemmer af Diamantklubben - Det Kongelige Biblioteks Kulturklub.

Nordisk Tidskrift för Bok- och Biblioteks-historia. Red.: Elisabeth Eide, Esko Häkli, Karen Skovgaard-Petersen. Udg. af de fem nordiske nationalbiblioteker. Årg. 2006. 2007. 282 s. Ill. ISSN 1652-909X. Gratis.

Webudstilling med værker indkøbt af Jurisch' Legat: www.kb.dk/da/kb/nb/ha/boghistorie/jurisch.html

Siden 1957 har Det Kongelige Bibliotek nydt godt af Jurisch' legat. Legatet er indstiftet for at give Det Kongelige Bibliotek mulighed for at anskaffe - med fundatsens ord - "værker, hvortil der ikke ad anden vej forefindes midler, især ... håndskrifter, inkunabler og sjældne bøger". Siden da har Jurisch' legat givet Det Kongelige Bibliotek mulighed for at indkøbe en lang række værker af stor kulturhistorisk betydning. Erhvervelserne spænder vidt: et middelalderligt håndskriftfragment, en etiopisk bønnebog, moderne bogbind, fotografier, musikmanuskripter, kinesiske skriveredskaber - for blot at nævne nogle eksempler. I visse tilfælde har det ligefrem været muligt at udfylde oplagte huller i bibliotekets samlinger gennem Jurisch' legat. Førsteudgaven af Jane Austens *Pride and Prejudice*, der udkom i 1813, lykkedes det således at erhverve i 1975.

Forsiden:

Johan Wolfgang Goethe: *Faust. Tragédie*. Traduit en français par Albert Stapfer ; Ornée d'un portrait de L'auteur et de dessins composés d'après les principales scènes de l'ouvrage et exécutés sur pierre par Eugène Delacroix. Paris, 1828.

Denne franske oversættelse af Goethes Faust var den første bog der blev indkøbt for Jurisch' legat. Udgaven er særlig berømt på grund af Eugène Delacroix' illustrationer. Eksemplaret var blandt de bøger der blev stjålet fra Det Kongelige Bibliotek i 1970'erne og fundet i tyvens villa i 2003.

Bagsiden:

Viggo Rivad (f. 1922): *Mexico*, 1978 1-8. Cibachrome opklæbet på aluminium, 177 x 252 mm (Acc.nr.: 1978-1495/1-8).

Dokumentarfotografiets nestor i Danmark, Viggo Rivad, rundede i 2007 de 85, men er fortsat i fuld vigør som fotograf og aktiv udstiller. Viggo Rivad skabte sig i 1940'erne og 1950'erne en førende position i dansk fotografi. Han rejste ud i Europa og hjembragte de i dag klassiske reportager fra nattelivet i Barcelona og Paris' forstæder og fjøede et dansk element til den store humanistiske dokumentartradition, der prægede tidens internationale fotografi. Viggo Rivads værk koncentrerer sig altid om de stilfærdige historier. Uden de store armbevægelser skildrer han med stor intensitet de eksistenser og begivenheder, andre ikke interesserer sig for, og man fornemmer altid Rivads personlige engagement og store respekt over for de personer han skildrer. Indkøbt for Jurisch' Legat.

